

Katona Anna Borbála 1920.július 7-én született Debrecenben, s 2005. január 19-én hunyt el Amerikában. A két dátum között egy egész történelem játszódott le.

Középiskolai tanári végzettsége volt angol, német, francia, olasz és orosz nyelvből.

Doktorátust szerzett angol irodalomból. Később kandidátusi fokozatot szerzett..

A református leánygimnáziumban, a Dóczy Gimnáziumban kezdett óraadóként tanítani. A német megszállás után deportálták.

Betegség miatt a bécsi kórházba került. Az oroszok megjelenését felszabadításként élte meg.

Haza kerülvén a debreceni klinikán gyógykezelték tovább.

Gyógyulása után 1945-1946-os tanévtől újra a Dóczyban tanított az államosításig. Az iskola Kossuth Gimnáziumként működött tovább, ahol oroszot tanított. Hiába értek el tanítványai országos eredményeket, előző életét, tevékenységét felületesen ismerők klerikális személyiségnek tartották. Ezért kérte áthelyezését a Fazekas Mihály Gimnáziumba.

Nekünk második osztálytól kezdve tanított oroszot és angolt.

Nem tudtuk jövele eredetét, célját. Magánéletéről nem volt közlékeny. Nem tudtuk milyen súlyos testi és lelki sebeket hordoz. Zökkenőmentesen vette át a tanítást, nem nyilatkozott az elődökről. Nem éreztük, hogy lázadó, pedig lázadó volt a szellem és a test rabsága ellen, nehezen tűrte a megaláztatást, a korlátokat. Ő maga rendkívül érzékeny és együttérző ember volt. Lenyűgöző nyelvtudás, szerény egyéniség, szigorú és következetes igazságosság, mások megbecsülése jellemezte. Tiszteletet ébresztett bennünk.

A tanár-diák viszony a munkában teljesedett ki. Tanulót nem szégyenített meg, de a pozitív diszkriminációt alkalmazta. Enyhe mosollyal jelezte, ha díjazott egy-egy jó feleletet, intelligens diákhumort.

Tanórái dinamikusak voltak. Egyaránt foglalkoztatta a gyengébb és tehetségesebb tanulókat. Természetesen alkalmazta a differenciált óravezetést. Úgy differenciált, hogy senkitől nem vett el, de többet adott.

Munkájának alapja az idegen nyelven történő kommunikáció fejlesztése volt. Hamar feloldotta a beszédgátlásokat. Értékelt a tanulók megértési, oda-visszafordítási és beszédképességét. Ebből eredően a tanórán egy tanuló több érdemjegyet is szerezhethetett.

Közöttünk is voltak versenyre kiszemeltek, de a Rákosi Mátyás Országos Tanulmányi Verseny a mi időnkben megszűnt.

Nem gyerekként kezelt bennünket. Feladatot adott, s megnézte mire jutottunk. A jelentkező problémák megoldásában segített. Ezt úgy tette, hogy megtiszteltetésnek vettük. Tőle lestük el jó néhányan a nyelvtanulás és használat örömét. Briliáns szakmai tudását elegánsan és önzetlenül adta át diákjainak.

Rövid ideig tanított bennünket, de hatása maradandónak bizonyult.

1956-ban hívták meg a Kossuth Lajos Tudományegyetemre, az angol tanszékre. Publikált, Amerikába, Angliába kapott ösztöndíjakat. Mégis, meg nem értőiben, újra éledtek vele szemben a klerikális és „imperialista bérenc” averzív érzések. 1975-ben kapott amerikai ösztöndíjának meghosszabbítására sem kapott itthonról engedélyt. Kinn maradt.

Figyelemre méltó eredményeket hagyott itthon, mint középiskolai tanár, mint egyetemi oktató, mint tanszékvezető.

Idegenben vállalt nehéz időszak után vendégprofesszori állást kapott a dél- karolinai Charleston Egyetemen.

Kiváló Professzor címet kapott, Kiváló Kutató ösztöndíjjal tüntették ki. Kiemelkedő oktatói munka, számos könyv és tanulmány fémjelzi tevékenységét. Több évig volt a Hungarian Studies in English szerkesztője. Sok nemzetközi konferencián szerepelt.

1992-ben nyugdíjba vonult.

Angol nyelven írt könyvet Csokonai Vitéz Mihályról a „Nagy magyar írók” ott megjelenő sorozatba. Akkor nyilatkozta, hogy ezzel a könyvvel kiírta magából a honvágyat. Ez a honvágy leszűkült a több tízéves érettségi találkozón megjelenésre, szülei sírjának meglátogatására, néhány kortárssal való találkozásra.

Amerikai állampolgár lett, de azért belül megmaradt magyarnak.

Emlékező források:

Hajdú Bihari Napló melléklete 1991. június 29. /Bakó Endre interjú/

Hajdú Bihari Napló 2005. február 23. /Mary Pinckney megemlékezése/

Személyes élmények

Dr. Debreczeni Loránd - Dr. Szentjóni Szabó Tibor, volt diákok